

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Інститут філології

Кафедра теорії та практики перекладу з романських мов ім. М.Зерова

ПРОГРАММА
КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 10.02.16 -
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Затверджено Вченою радою Інституту філології,

протокол № ____ від _____ 2015 року.

Голова Ради

проф. Семенюк Г.Ф.

Затверджено на засіданні кафедри ТПП РМ ім. М.Зерова,

протокол № ____ від _____ 2015 року.

Завідувач кафедри

проф. Смущинська І.В.

Укладачі:

- професор кафедри теорії та практики перекладу романських ім. М. Зерова, доктор філологічних наук, професор Чередниченко О. І.;
- професор кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови, доктор філологічних наук, професор Карабан В. І.;

Рецензенти: доктор філологічних наук, професор Зорівчак Р. П., доктор філологічних наук професор Новикова М. О.

ВСТУП

Програма кандидатського іспиту з перекладознавства є навчальною програмою для здобувачів наукового ступеня кандидата філологічних наук із спеціальності 10.02.16 перекладознавство. Заняття за цією програмою проводяться в обсязі 200 аудиторних годин та 100 годин самостійних занять.

На кандидатському іспиті перевіряються знання з перекладознавства в обсязі даної програми. Іспитова картка містить три питання з різних галузей даної наукової дисципліни. До кандидатського іспиту допускаються ті, хто засвоїв матеріал, визначений програмою, за 10 днів до іспиту подав реферат з теми кандидатської дисертації, оцінений рецензентом (керівником) позитивно, і додаткову програму з перекладознавства за темою дисертації (6 теоретичних питань і відповідну наукову бібліографію, що містить не менше 20 позицій).

ЗМІСТ КУРСУ

Історія перекладу

Початки та етапи розвитку перекладу у світі. Переклад у стародавньому світі. Переклад в середні віки та в епоху Відродження. Переклад доби романтизму та постромантизму. Переклад в епоху модернізму. Особливості розвитку перекладу в ХХ столітті- Історична еволюція принципів перекладання. Буквальний переклад, перелицювання, трагесті, вільні переклади, імітації, переспіви, власне переклади. Перекладна література як частина національної літератури. Видатні перекладачі минулого і сучасності. Роль перекладу у світовій культурі.

Національні школи перекладу

Переклад в Україні. Перекладацька спадщина І. Франка, Л. Українки, П. Куліша, М. Старицького, П. Грабовського та інших. Майстри українського перекладу ХХ сторіччя. Переклад за кордоном (в Росії, країнах Європи, Північної і Південної Америки). Погляди на проблему перекладності різних національних шкіл перекладу. Переклад в країні, мова якої вивчається здобувачем наукового ступеня.

Загальна теорія перекладу

Предмет перекладознавства і його місце в системі гуманітарних наук. Зв'язки перекладознавства із суміжними дисциплінами (семіотикою, мовознавством, літературознавством, психологією, соціологією та інформатикою). Лінгвістичний та нелінгвістичний аспекти перекладу. Теорія перекладу і контрастивна лінгвістика, семантика, граматики, психолінгвістика, соціолінгвістика, лінгвістика тексту і прагмалінгвістика. Загальна і спеціальні теорії перекладу.

Основні напрямки загальної теорії перекладу. Прескриптивна, дескриптивна, інтерпретативна, індуктивна та комунікативна теорії

перекладу, Теоретичні моделі перекладу, теорія закономірних співвідношень, теорія рівнів еквівалентності, трансформаційна, семантико-денотативка, ситуативна, денотативна та комунікативна теорія.

Розвиток дескриптивної теорії в працях А.В. Федорова, Я.І. Рецкера, Ж. Мунена, Дж. Кет форда, С. Влахова, С. Флоріна та інших. Досягнення інтерпретативної теорії перекладу (праці А. Поповича, Ю. Еткінда, Ю. Найди Ж.-Р. Ладміраля, М. Ледерер та інших). Розвиток комунікативної творі перекладу в працях німецької школи перекладу (О. Каде, Г. Єгер та інші) теорії художнього перекладу в останні десятиліття. Проблема перекладності. Перекладність як принципова можливість комунікативно-адекватного перекладу. Головні аргументи на користь перекладності. Критичний аналіз концепцій перекладності. Точність, еквівалентність і адекватність перекладу. Мовна картина світу і перекладність. Мовні і культурні перешкоди на шляху перекладності, способи їх подолання та забезпечення адекватності перекладу.

Жанрові теорії перекладу

Жанри текстів і переклад. Жанрові норми в мові оригіналу і мові перекладу. Особливості перекладу художньої прози і поезії (оповідань, романів, повістей, віршів, поем, драматичних творів), публіцистичних текстів, ділової документації та кореспонденції, наукових текстів (статей, монографій, підручників), технічних текстів (інструкцій, патентів, технічних умов), юридичних текстів (законів, постанов органів державної влади, положень). Проблеми художнього перекладу. Особливості літературно-художньої комунікації та переклад. Мовна природа художнього образу і трансформація художнього образу в перекладі. Збереження смислової та естетичної вартості художнього тексту. Проблема збереження національних ознак змісту оригіналу та його стилістичної своєрідності. Стилїстична інтерпретація тексту в перекладі. Часові і просторові зсуви при перекладі художнього тексту. Критерії оцінки якості художнього перекладу.

Проблема одиниці перекладу

Погляди вітчизняних та зарубіжних дослідників на проблему одиниці перекладу. Визначення одиниці перекладу. Відмінності визначення одиниць перекладу стосовно письмового і усного перекладу. Дискретність і недискретність одиниці перекладу. Одиниці орієнтування перекладача в оригіналі в письмовому і усному перекладі. Повідомлення і мовленнєвий акт як одиниці перекладу.

Переклад як особливий вид комунікації,

Переклад як міжмовна та міжкультурна опосередкована комунікація. Основні комунікативні аспекти перекладу. Складові процесу перекладу та їх взаємодія. Бар'єри в перекладацькій комунікації та чинники, що впливають на процес перекладу. Перекладацька компетенція та її

структура. Двомовність перекладача.

Типологія перекладу

Критерії класифікації перекладацької діяльності. Головні параметри та види класифікацій перекладу. Буквальний, дослівний і адекватний (точний) переклад. Двомовний та багатомовний переклад. Письмовий і усний переклад. Повний переклад і адаптувальне транскодування, Синхронний переклад. Послідовний односторонній і двосторонній переклад. Особливі види усного перекладу (переклад з аркушу, переклад транскриптів фільмів та ін.). Художній, науково-технічний, військовий та діловий переклад. Переклад і параперекладацька діяльність (анотування, реферування та ін.).

Культурологічний аспект перекладу

Переклад як контакт мов і культур. Уникнення інтерференції мови оригіналу при перекладі. Контекстні системи оригіналу і перекладу. Рецепція оригіналу в культурі вихідної мови та рецепція перекладу в культурі цільової мови. Універсальність і етноспецифіка мови і мовлення та переклад. Проблема перекладу етноспецифічних мовних елементів та мовленнєвих одиниць та шляхи її розв'язання.

Інформаційний аспект перекладу

Інформаційна структура оригіналу і перекладу. Плани позамовно інформації. Константні та okazіональні види екстралінгвістичної інформації Денотативна (семантична), коно-тативна (експресивно-стилістична), соціокультурна (прагматична), хронологічна, асоціативно-образна і алюзивна інформація в оригіналі та її передавання у перекладі.

Мовна інформація в оригіналі і перекладі. Мовні форми, мовні значення позамовна ситуація у перекладі. Зміст і смисл, мовне і комунікативне значення перекладі. Смисл повідомлення як інваріант перекладу. Інформативна структурі тексту та його складових (наративної структури, речень, словосполучень і слів Розбіжності структурування інформації в реченнях мов оригіналу і перекладу.

Смислове ототожнення оригіналу і перекладу як основа їхньої комунікативної рівноцінності. Співвідношення змісту й смислу тексту у перекладі Еквівалентність різномовних текстів на рівні змісту і смислу. Ситуація, визначення та способи її опису в оригіналі і перекладі. Тотожність ситуацій, що позначаються оригіналом і перекладом. Тотожні та різні способи опису ситуації оригіналі і перекладі.

Інваріантна основа семантичних перетворень в перекладі. Семантична варіювання в межах однієї та різних семантичних структур. Взаємозв'язків мовної і позамовної інформації в тексті і його врахування при перекладу інформація (домінанта) оригіналу і її відображення у перекладі.

Граматичні проблеми перекладу

Роль граматичного рівня у перекладі. Співвідношення граматичних систем мов оригіналу і перекладу. Граматичні трансформації у перекладі та їх причини. Види граматичних трансформацій: додавання та вилучення граматичних елементів, перестановки граматичних елементів, заміни частин мови та синтаксичних функцій, об'єднання речень та поділ складних речень. Граматичні перекладні відповідники. Сполучуваність слів і переклад. Переклад слів різних частин мови. Типові помилки в передаванні граматичних форм, конструкцій і значень під час перекладу.

Лексико-фразеологічні проблеми перекладу

Співвідношення лексичних систем мов оригіналу і перекладу. Типи міжмовних лексичних відповідників: повні, часткові, константні та okazіональні; синонімічні, антонімічні та гіпо-гіперонімічні перифрази. Лексичні трансформації в перекладі та їх причини. Основні типи лексичних трансформацій: генералізація і конкретизація значень, додавання та вилучення слів, контекстуальна заміна, семантичний розвиток, "антонімічний" переклад.

Способи перекладу простих, афіксальних та складних термінів. Способи перекладу неологізмів. Передавання назв і аббревіатур у перекладі. Етноспецифічна лексика та способи її перекладу. Передача необразних і образних сталих словосполучень і фразеологізмів. Типові помилки в перекладі лексики і фразеології.

Жанрово-стилістичні проблеми перекладу

Співвідношення функціонально-стильових систем вихідної та цільової мов. Порівняльна стилістика і переклад. Жанрова типологія перекладу. Жанрово-стилістична домінанта оригіналу як інваріант перекладу. Стилістична адекватність перекладу. Стилістична компенсація у перекладі та її види. Стилістичні засоби та прийоми як об'єкт перекладу. Передача фоностилістичних, лексико-стилістичних та синтактико-стилістичних засобів і фігур мовлення. Типові помилки в передаванні жанрово-стильових особливостей оригіналу під час перекладу.

Прагматичні проблеми перекладу

Прагматичні аспекти перекладу. Прагматика тексту і переклад. Прагматична типологія текстів, релевантна для перекладу. Прагматична настанова жанру та прагматична інтенція актора оригіналу. Відмінність принципів і етикетних форм спілкування у різних культурах та її врахування у перекладі. Передача прагматичних значень слів у перекладі. Мовленнєві акти в перекладі. Передавання прямих і непрямих мовленнєвих актів. Чинник адресата у перекладі. Проблема рівноцінності впливу оригіналу і перекладу. Прагматична адаптація у перекладі, її причини та види.

Критика перекладу

Сутність та завдання критики перекладу. Критика перекладу як комплексна філологічна дисципліна. Взаємодія критики і теорії перекладу. Роль критики перекладу у розвитку перекладознавства та практики перекладу. Порівняння перекладу з оригіналом як основний методологічний прийом критики перекладу. Видатні критики перекладу. Критика перекладу в Україні та за кордоном. Принципи рецензування перекладу.

Редагування перекладу

Якість перекладу і його оцінка. Критерії оцінки перекладів різних видів (усного, письмового, художнього, наукового-технічного, ділового тощо) та їхня історична еволюція. Редагування як поліпшення якості перекладів. Врахування норм оригіналу і перекладу при редагуванні. Жанрово-стильові розбіжності текстів оригіналу і перекладу і їхнє редагування. Типові помилки в перекладах. Усунення з тексту перекладу наслідків інтерференції мови та жанрових норм оригіналу. Особливості редагування текстів перекладів різних стилів та жанрів із врахуванням стильових і жанрових норм. Правило збереження національної і стилістичної своєрідності оригіналу в процесі редагування перекладу. Робота редактора перекладів над термінами в різких видах спеціальних текстів.

Переклад і варіативність мови

Просторова та часова варіативність мови і переклад. Варіанти полінаціональних літературних мов і переклад. Врахування належності цільової аудиторії перекладу до носіїв певного варіанту полінаціональної мови. Проблеми перекладу віддалених у часі текстів на сучасну мову.

Перекладна лексикографія

Перекладознавство і перекладна лексикографія. Особливості перекладної лексикографії. Принципи укладання перекладних словників (точність перекладних відповідників, врахування частотності слів, повнота опису лексики та значень тощо). Еквівалентність в перекладному словнику. Види перекладних відповідників у перекладному словнику. Додаткова інформація в перекладних словниках. Нове в перекладній лексикографії (перекладні тезауруси, словники вживання мовних елементів тощо). Проблеми перекладної лексикографії в Україні.

Машинний переклад

Історія розвитку машинного перекладу. Принципи та методи моделювання перекладу в дослідженнях з машинного перекладу. Лінгвістичне забезпечення систем машинного перекладу. Структурні складові систем машинного перекладу. Етапи машинного перекладу. Аналіз та синтез в машинному перекладі. Перекладні словники та

алгоритми перекладу. Провідні системи і програми промислового та офісного машинного перекладу в Україні і за кордоном. Машинний переклад в інформаційній діяльності. Перспективи розвитку систем машинного перекладу та моделювання перекладу. Усно-письмовий машинний переклад.

Інформаційні технології в перекладацькій діяльності

Електронний офіс перекладача та порядок роботи в ньому. Способи використання комп'ютера у перекладацькій діяльності. Промисловий комп'ютерний переклад і робота перекладача у складі групи в комп'ютерній мережі. Програмне забезпечення комп'ютерного перекладу. Електронна пам'ять перекладача, її структура та принципи функціонування. Використання програм перекладу і перекладацьких систем електронної пам'яті в процесі перекладу. Електронні перекладні та одномовні словники і мультимедіа-енциклопедії у перекладацькій діяльності. Перекладацькі ресурси Інтернету. Редагування комп'ютерного перекладу. Створення комп'ютерних словників та перекладацьких утиліт.

Методика викладання теорії і практики перекладу у вищій школі

Місце курсів перекладу у навчальній програмі із спеціальності "переклад". Проблеми укладання програми курсу з теорії і практики перекладу. Зміст курсу теорії перекладу. Організація курсу практики перекладу. Методики навчання перекладу. Види практичних занять з письмового і усного перекладу. Види вправ з письмового і усного перекладу. Завдання перекладацької практика студентів та написання дипломних і магістерських робіт з перекладознавства.

Актуальні теоретичні і методологічні проблеми перекладознавчих досліджень

Створення української бібліографії з перекладознавства та історії перекладу в Україні в іменах. Інтеграція досягнень перекладознавчої думки в Україні та діаспорі. Контрастивні лінгвістичні дослідження української та іноземних мов на різних рівнях мовної структури, орієнтовані на перекладознавство. Аналіз співвідношення еквівалентності та адекватності в перекладі в світлі досліджень в галузях прагмалінгвістики і когнітивної лінгвістики. Шляхи подальшого розвитку жанрових теорій перекладу. Дослідження жанрово-стилістичних доміант текстів у перекладознавстві. Лексикографічні проблеми створення словників для перекладу на українську мову і з української мови і визначення потреб та пріоритетів у цій галузі. Методологія та загальні принципи перекладознавчого дослідження. Методи перекладознавчого дослідження. Методологія досліджень галузі усного перекладу. Опрацювання методики навчання перекладу та нові напрямки у створенні підручників і посібників з теорії і практики перекладу.

Обов'язкова література:

1. Франко І. Я. Зібрання творів у 50 томах. - Том. 5. - К., 1976 - 1985.
2. Чуковский К. Высокое искусство. - М., 1968.
3. Рильський М. Т. Мистецтво перекладу.- К., 1975.
4. Федсров А.В. Основы общей теории перевода. - М.: Мир, 1934

* * *

5. Бархударов Л.С. Язык и перевод. — М.: Высшая школа, 1975.
6. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. М., 1978.
7. Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. - М.: Прогресс, 1978.
8. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. - Львів, 1989.
9. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. - М.: Международные отношения, 1980
10. Комиссаров В.Н. Слово о переводе. - М.: Международные отношения, 1973.
11. Копанев П. И. Вопросы истории и теории художественного перевода. - Минск, 1972.
12. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. - К., 1982.
13. Латышев Л.К. Перевод: проблемы, теории, практики и методики преподавания. -М.: Просвещение, 1988.
14. Левый И. Искусство перевода. -М., 1974.
15. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. -М., 1985.
16. Марчук Ю.Н. Проблемы машинного перевода. -М.:Высшая школа, 1963.
17. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. - М.: Международные отношения, 1974.
18. Семенец О. Е., Панасьев А. Н. История перевода. - В 2-х книгах. - К., 1991.
19. Ширяев А.Ф. Синхронный перевод: деятельность синхронного переводчика и методика преподавания синхронного перевода. - М.: Воениздат, 1979
20. Щвейцер А. Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты. -М.: Наука, 1988.
21. La traduction au seuil du XXIe siecle: histoire, theorie, methodologie. - Kyiv, 1997
(Переклад на порозі ХХІ століття: історія, теорія, методологія. - К., 1997).

Додаткова література

1. Федоров Искусство перевода и жизнь литературы. - М., 1982.
2. Коптілов В. В. Першотвір і переклад. - К., 1972.
3. Кундзіч О. Творчі проблеми перекладу. - К., 1973.
4. Сальников А. Н. Проблема переводимости в свете современных лингвистических теорий. М., 1969.
5. Tcherednytchenko O. I., Koval Ya. G. Theorie et pratique de la traduction. Le francais, - К., 1995.
6. Чередниченко О. І. Лексико-семантичні і прагматичні питання перекладу з французької мови. -К., 1978.

7. Виноградов В. С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. - М., 1978.
8. Alesina N., Vinogradov V. Teoria y practica de la traduccion (Espanol). - Kyiv, 1986.
9. Латышев Л. К. Курс перевода (эквивалентность перевода и способы ее достижения).-М., 1981.
10. Теорія і практика перекладу. - Вип. 1-25. - Київ: Вид-во при Київ, ун-ті, 1973-1995.
11. Тетради переводчика. - Вип. 1-25.-М., 1970-1992.
12. Актуальные проблемы преподавания перевода и иностранных языков в лингвистическом вузе. - М., 1996.
13. Львовская З. Д. Теоретические проблемы перевода (на материале испанского языка).-М., 1985.
14. Попович А. Проблемы художественного перевода. - М: Высшая школа, 1980.
22. Теория и критика перевода. - Ленинград: Издательство ЛГУ, 1962.
23. Федоров А. В. Очерки общей и сопоставительной стилистики. - М: ысшая школа, 1971.
24. Редактор и перевод. - М.: Художественная литература, 1965
25. Стрслковский Г.М., Латышев Л.К. Научно-технический перевод - М.: Воениздат, 1980
26. Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика. - М.: Вониздат, 1973
27. Лингвистические проблемы перевода. - М.: Высшая школа, 1981
28. Ширяев А.Ф. Пособие по синхронному переводу. - М.: Воениздат, 1982
29. Чернов Г. В. Теория и практика синхронного перевода. - М.: Международные отношения, 1978.
30. Чернов Г. В. Основы синхронного перевода. М.: Высшая школа, 1987.
31. Гак В. Г., Львин Ю. И. Курс перевода. Французский язык. - Москва: Международные отношения, 1970.
32. Иовенко И. А. Теоретический курс испанского языка. Теория перевода. - Москва: ВКИ, 1991.
33. Кашкин И. Для читателя-современника. Статьи и исследования. — Москва: Советский писатель, 1977.
34. Информационно-коммуникативные аспекты перевода. -Горький, 1991.
35. Циткина Ф.А. Терминология и перевод. - Львов: Изд-во при Львов, ун-те, 1988.
36. Квитко И.С., Лейчик В.М., Кабанцев Г.Г. Терминоведческие проблемы редактирования. - Львов: Изд-во при Львов, ун-те, 1986.
37. Головащук С.І. Перекладні словники і принципи їх укладання. - К.: Наукова думка, 1978.
38. Miram G. Translation Algorithms. - К.: Twim Inter, 1998.
39. Марчук Ю.Н. Методы моделирования перевода. -М.: Наука. 1985.
40. Карабан В. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. - К.: Політична думка, 1997.

41. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. 1 Граматичні труднощі. Ч. 2. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. - Вінниця, 2001.
42. Нелюбий Л.Л. Перевод и прикладная лингвистика. - М.: Воениздат, 1983.
43. Пособие по научно-техническому переводу. Ч. 1-2. — М., 1991.
44. Вейзе А.А., Чиркова Н.В. Реферирование технических текстов. - Минск: Высшая школа, 1983.
45. Bassnett-McGuire S. Translation Studies. -London: Methuen, 1980.
46. Bell R. T. Translation and Translating. - London: Longman, 1991.
47. Catford J. C. A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics. Oxford: OUP, 1965.
48. Kontrastive Linguistic und Übersetzungswissenschaft. München: Fink, 1981.
49. Garcia Yerra V. Teoria y practica de la traducción. - 2 tomos. - Madrid: Credos, 1982.
50. Garcia Yerra V. En torno a la traducción: Teoria. Critica. Historia. - Madrid: Gredos, 1983.
51. Garcia Yerra V. Traducción y enriquecimiento de la lengua del traductor. Madrid: RAE, 1985.
52. Translation Studies in Scandinavia. - Lund, 1986.
53. Gutt E. A. Translation and Relevance. Cognition and Context. - Oxford: B. Blackwell, 1991.
54. Hatim B, Mason I. Discourse and the Translator. - London: Longman, 1990.
55. Hermans T. The Manipulation of Literature: Studies in Literary Translation. - London: CroomHelm, 1985.
56. Hewson L., Martin I. Redefining Translation: The Variational Approach. - London: Routledge, 1991.
57. Holes J. S. Translated! Papers on Literary Translation and Translation Studies. - Amsterdam: Rodopi, 1988.
58. Semantik und Übersetzungswissenschaft. - Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 1983.
59. Jager G. Translation und Translationlinguistik. - Halle: VEB Max-Niemeyer, 1975.
60. On Translation. - Cambridge (Mass.): Harvard University Press, 1959.
61. Übersetzungswissenschaftliche Beiträge. N 1 - 10. - Leipzig, 1977-1993.
62. Lederer M. La traduction simultanee. Experience et theorie. - Paris, 1981.
63. Klinberg G. Children's Fiction in the Hands of Translators. - Lund: CWK Gleerup, 1986.
64. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. - Heidelberg: Quelle & Meyer, 1983.
65. Malblanc A. Stilistique comparee du francais et de l'allemand (Essai de representation linguistique comparee et etude de traduction). - Paris: Didier, 1968.
66. Mounin G. Les problemes theoriques de la traduction. - Paris; Gallimard, 1963.
67. Newmark P. Approaches to Translation. - Oxford: Pergamon, 1981.
68. Newmark P. A Textbook of Translation. - New York: Prentice Hall, 1988.
69. Nida E. A., Taber C. The Theory and Practice of Translation. - Leiden: Brill, 1969.

70. Nida E. A., Taber C. Language Structure and Translation. - Stanford: Stanford University Press, 1975.
71. Nida E. A., Reyburn W. D. Meaning across Culture. -New York: Maryknoll, 1981.
72. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. - Heidelberg J. Gross Verlag, 1988.
73. Nord. Ch. Text Analysis in Translation: Methodology and Didactic Application of a Model for Translation-oriented Text Analysis. - Amsterdam, 1991.
74. Ortega Arjonilla E. Apuntes para una teoría hermenéutica de la traducción; Estudios y ensayos. - Malaga: Universidad de Malaga, 1996.
75. Pinchuk I. Scientific and Technical Translation. - London: A. Deutsch, 1997.
76. Theory of Translation and Intercultural Relations: A Special Issue of "Poetics Today, Vol. 2, No 4, 1981.
77. Reiss K., Vermeer H. Fundamentos para una teoría funcional de la traducción. - Madrid: Akal, 1996.
78. Savory J. The Art of Translation. - London: J. Cape, 1968.
79. Translation: Application and Research. - New York, 1978.
80. Seleskovitch D. Interpreter pour traduire. - Paris: Didier, 1985.
81. Snell-Hornby M. Translation Studies: An Integral Approach. - Amsterdam: J. Benjamins, 1988.
82. Translation Studies: The State of the Art. - Amsterdam: Naaikens, 1991.
83. Toury G. In Search of a Theory of Translation. - Tel Aviv, 1980.
84. Vinay J. P., Darbelnet J. Stylistique comparée du français et de l'anglais. - Paris: Didier, 1977.
85. Willss W. Semiotik und Übersetzen. - Tübingen; G. Narr, 1980.
86. Willss W. The Science of Translation: Problems and Methods. - Tübingen: G. Narr, 1982.
87. Les traducteurs dans l'histoire. Translation through History. - Paris, Amsterdam, Ottawa, 1995.
88. Routledge Encyclopedia of Translation Studies / Ed. by Mona Baker. - London. New-York, 1998.